

1898

Fimmtudaginn 14. maí 1998.

Nr. 32/1998.

Ákærvaldið

(Sigríður Jósefsdóttir saksóknari)
gegn

Kristjáni Inga Daðasyni

(Jón Magnússon hrl.)

Fjárdráttur.

Dómur Hæstaréttar.

Mál þetta dæma hæstaréttardómararnir Garðar Gíslason, Gunnlaugur Claessen og Markús Sigurbjörnsson.

Ríkissaksóknari skaut málinu til Hæstaréttar með stefnu 13. janúar 1998 í samræmi við yfirlýsingu ákærða og einnig af hálfu ákærvalds. Ákærvaldið krefst þess, að refsing ákærða verði þyngd.

Ákærði krefst þess aðallega, að málinu verði vísað frá héraðsdómi. Til vara krefst hann sýknu af öllum kröfum ákærvaldsins, en til þrautavara vægustu refsingar, sem lög leyfa, og að hún verði skil-orðsbundin.

I.

Svo sem greint er í héraðsdómi, var ákærði sóttur til saka fyrir umboðssvik og fjárdrátt í starfi sínu sem framkvæmdastjóri Skelfangs hf. frá stofnun félagsins 28. desember 1994, þar til honum var sagt upp starfi á stjórnarfundi 12. september 1995. Í héraðsdómi var hann sýknaður af ákæru um umboðssvik, en sakfelldur fyrir fjárdrátt. Ákærvaldið unir ákvæði héraðsdóms um sýknu. Fyrir Hæstarétti er því eingöngu til skoðunar sá þáttur, er lýtur að fjárdrætti, en þar er um að ræða greiðslur, sem færðar voru í fimm áföngum á tímabilinu 12. apríl 1995 til 9. júní sama árs á viðskipta-reikning ákærða hjá Skelfangi hf., samtals 3.350.461 króna.

Kröfu sína um, að málinu verði vísað frá héraðsdómi, reisir ákærði á því, að það hafi ekki sætt viðhlítandi rannsókn að lögum. Ekki hafi verið rannsökuð viðskipti ákærða, Krókskeljar hf. og Skelfangs hf. Þá hafi ekki verið rannsakað, hvað ákærði hafi sjálfur greitt vegna rannsókna til undirbúnings skelfisksvinnslu, sem Skelfang hf. hafi óhjákvæmilega orðið að kaupa af honum eða öðrum,

né heldur, hvað ákærði hafi greitt af kostnaði, sem félaginu hafi borið að greiða úr eigin reikningi. Í ákæru hafi hvorki verið tekið tillit til eðlilegra launa, sem ákærða hafi borið, né útlagðs kostnaðar hans fyrir Skelfang hf., og hafi þeir liðir ekki verið dregnir frá ætluðum fjárdrætti hans. Bréf frá skiptastjóra í þrotabúi Skelfangs hf. sýni, að ákærði hafi ekki fengið greidd laun vegna starfa í þágu félagsins. Hefði fullnægjandi rannsókn verið gerð, lægi fyrir, að ekki hafi verið um fjárdrátt að ræða af hálfu ákærða.

Kröfu sína um sýknu af ákæru fyrir fjárdrátt styður ákærði með því, að ósannað sé, að hann hafi fært á viðskiptareikning sinn meira en hann hafi átt inni hjá félaginu. Hann hafi ekki verið að draga sér fé, heldur að taka greiðslu upp í inneign, sem vanrækt hafi verið að færa á viðskiptareikning hans.

II.

Í málinu liggja fyrir fundargerðir stjórnarfundar Skelfangs hf. frá 20. janúar 1995 til 12. september sama árs auk stofnfundargerðar 28. desember 1994. Í héraðsdómi er orðrétt greint frá fundargerð 13. mars 1995, en þar kom fram, að eðlilegt væri talið, að afgreiðsla kaupa félagsins af ákærða á undirbúnings- og rannsóknarkostnaði, sem lagt hafi grunn að stofnun þess og hleypt stoðum undir rekstur þess í framtíðinni, biði, þar til stjórnin hefði verið stækkuð. Fallist verður á með ákærða, að bókunina megi skilja svo, að samningur um þetta hafi átt að biða nýrrar stjórnar, en samt sem áður hafi verið afráðið, að af þeim kaupum yrði. Á fundum 16. og 22. júní var rætt um viðskipti Krókskeljar hf. og Skelfangs hf., og var bókað síðara skiptið, að ákærði óskaði eftir nokkrum dögum í viðbót til að gera grein fyrir fjármálum sínum gagnvart Skelfangi hf. Á fundi 29. ágúst 1995 voru fjármál félagsins enn mjög til umræðu og meðal annars bókað, að gagnrýnt væri harðlega, að ákærði hefði frá því snemma á árinu farið á bak við stjórn þess og leynt samstjórnarmenn sína ýmsu í sambandi við fjárreiður þess. Samþykktar voru vitar á ákærða og „hann hvattur til að gera hreint fyrir sínum dyrum og bæta úr því, sem hægt væri, án tafar, t. d. með því að leggja fram fullgild fylgiskjöl/reikninga fyrir þeim greiðslum, sem hann teldi sig eiga rétt á að fá viðurkenndar eða með öðrum hætti“. Á stjórnarfund 12. september lá fyrir greinargerð löggilts endurskoðanda fé-

lagsins um þessi mál. Var bókað, að þrátt fyrir ítrekuð tilmæli hefði ákærði ekki talið ástæðu til að leggja fram reikninga frá sjálfum sér vegna peningaúttekta eða frá Krókskel hf. vegna greiddra reikninga. Hann hefði og reynst ófáanlegur til að leggja fram önnur gögn og kröfur á félagið og ekki talið þörf á slíku þrátt fyrir eindregnar óskir og áskoranir endurskoðanda þar um. Á fundi þessum var ákærða sagt upp störfum, og kom uppsögnin þegar til framkvæmdar.

III.

Eins og að framan greinir, lagði ákærði ekki fram gögn til skýringa á meðferð sinni á fjármunum Skelfangs hf., sem mál þetta fjallar um, þótt félagið hafi gefið honum sérstaka fresti í því skyni. Fyrir lögreglu gaf hann engar frekari skýringar. Gagnaöflun af hálfu rannsóknara og ákærvalds er fullnægjandi, og verður ekki á frávísunarkröfu ákærða fallist.

Fyrir héraðsdómi bar Einar S. Einarsson, sem var stofnandi Skelfangs hf. ásamt ákærða, að samþykkt hafi verið þeirra á milli, að ákærði mætti reikna sér laun sem framkvæmdastjóri frá 1. janúar 1995, að fjárhæð allt að 250.000 krónur á mánuði. Sem áður segir, hefur skiptastjóri í þrotabúi félagsins vottað, að ákærði hafi ekki fengið greidd laun frá félaginu. Til þess verður hins vegar að líta, að samkvæmt vætti Einars S. Einarssonar var fjárhæð launa ekki ákveðin til fullnaðar, og liggur ekkert fyrir í málinu um, hvert vinnuframlag ákærða í þágu félagsins hafi í raun verið. Þá var inn eign ákærða vegna launa ekki færð í bókum félagsins, hvorki jafnharðan við lok hvers mánaðar né í einu lagi, þegar hann lét af störfum eða eftir þann tíma, en til þess gaf stjórn félagsins honum margsinnis tilefni. Á þessu hefur ákærði engar skýringar gefið. Ákærði bar því síðan fyrst við undir lögreglurannsókn, að þær færslur á viðskiptareikning, sem varða ætlaðan fjádrátt hans, hafi verið til innborgunar á kröfur hans á hendur félaginu vegna launa eða útlagðs kostnaðar. Þrátt fyrir allt framangreint hefur ákærði samt ekki enn sýnt fram á, að hann hafi átt inni hjá félaginu fjármuni, sem gætu svarað til umræddra færslna. Verður því ekkert tillit tekið til þessara síðbúnu skýringa ákærða. Ber þannig að staðfesta héraðsdóm um

sakfellingu hans fyrir brot gegn 1. mgr. 247. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940.

Með vísan til þess, sem greinir í héraðsdómi varðandi ákvörðun refsingar, þykir hún hæfileg fangelsi fimm mánuði. Ekki eru efni til að binda refsinguna skilorði.

Staðfesta ber ákvæði héraðsdóms um skaðabótakröfu og sakarkostnað. Ákærði greiði allan áfrýjunarkostnað málsins, eins og í dómsorði greinir.

D ó m s o r ð :

Ákærði, Kristján Ingi Daðason, sæti fangelsi 5 mánuði.

Ákvæði héraðsdóms um skaðabætur og sakarkostnað skulu vera óröskuð.

Ákærði greiði allan áfrýjunarkostnað málsins, þar með talin saksóknarlaun í ríkissjóð, 60.000 krónur, og málsvarnarlaun skipaðs verjanda síns fyrir Hæstarétti, Jóns Magnússonar hæstaréttarlögmanns, 60.000 krónur.

Dómur Héraðsdóms Reykjavíkur 16. desember 1997.

Ár 1997, þriðjudag 16. desember, er á dómþingi Héraðsdóms Reykjavíkur, sem háð er í Dómhúsinu við Lækjartorg af Guðjóni St. Marteinsyni héraðsdómara, kveðinn upp dómur í málinu nr. S-248/1997: Ákærvaldið gegn Kristjáni Inga Daðasyni, en málið var dómtekið 19. nóvember sl.

Málið er höfðað með ákæruskjali, dags. 25. mars, á hendur „Kristjáni Inga Daðasyni, Krummahólum 6, Reykjavík, fæddum 6. nóvember 1945, fæðingarnúmer 494, fyrir eftirtalin hegningarlagabrot:

I. Umboðssvik.

Ákærða er gefið að sök að hafa í starfi sínu sem framkvæmdastjóri Skelfangs hf., kt. 691294-2509, Vesturgötu 119, Akranesi, á tímabilinu frá 28. desember 1994 til 12. september 1995 fært eftirfarandi fjárhæðir, alls 4.649.105 kr., af fjármunum Skelfangs hf. annars vegar inn á viðskiptareikning fyrirtækis ákærða, Krókskeljar hf., hjá Skelfangi hf., 2.251.613 kr. (undir tölulið 1 hér á eftir), og hins vegar inn á persónulegan viðskiptareikning ákærða hjá Skelfangi hf., 2.397.492 kr. (undir tölulið 2):

1. Greidd víxilskuld Krókskeljar hf. samkvæmt víxli, að fjárhæð 490.000 kr., út gefnum 20. desember 1994 af Kristínu Þórisdóttur og samþykkt-

um til greiðslu 25. janúar 1995 af ákærða f. h. Krókskeljar hf., með dráttarvöxtum og kostnaði, 491.776 kr.

Greidd víxilskuld Krókskeljar hf. samkvæmt víxli með útgáfudegi 30. desember 1994 og samþykktum til greiðslu 20. febrúar 1995 af ákærða f. h. Krókskeljar hf., 694.000 kr.

Greidd skuld Krókskeljar hf. vegna lífeyrissjóðsgjalda og félagsgjalda starfsmanna þess, alls 173.387 kr.

Mismunur þeirra fjárhæða, sem eignfærðar voru og skuldfærðar á viðskiptareikning Krókskeljar hf. hjá Skelfangi hf., 892.450 kr.

2. Greidd víxilskuld ákærða samkvæmt víxli, út gefnum 12. desember 1994 af Vinnuheimilinu að Reykjalandi og samþykktum til greiðslu 12. febrúar 1995 af ákærða, 612.917 kr.

Greidd víxilskuld ákærða samkvæmt víxli, að fjárhæð 500.000 kr., út gefnum af Einari S. Einarssyni og samþykktum til greiðslu 11. febrúar 1995 af ákærða, með dráttarvöxtum og kostnaði, 500.966 kr.

Greiddur reikningur vegna heimilissíma ákærða, 89.141 kr.

Mismunur þeirra fjárhæða, sem eignfærðar voru og skuldfærðar á viðskiptareikning ákærða hjá Skelfangi hf., 1.194.468 kr.

Telst þetta varða við 249. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940.

II. Fjárdráttur.

Þá er ákærða gefið að sök að hafa árið 1995 sem framkvæmdastjóri Skelfangs hf. dregið sér eftirfarandi fjárhæðir, alls 3.350.461 kr., af fjármunum Skelfangs hf. með ólögmætri eignfærslu á persónulegan viðskiptareikning sinn hjá félaginu:

Hlutfjárgreiðsla frá Sævörum hf.	kr.	450.000.
Hlutfjárgreiðsla frá Íspólum hf.	–	1.355.461.
Greiðsla færð í einkareikning ákærða	–	1.545.000.

Telst þetta varða við 1. mgr. 247. gr. almennra hegningarlaga.

Þess er krafist, að ákærði verði dæmdur til refsingar.

Stefán Pálsson hrl. krefst f. h. Skelfangs hf. skaðabóta úr hendi ákærða, 7.999.566 kr., með dráttarvöxtum samkv. III. kafla vaxtalaga frá 29/6 1995 til greiðsludags“.

Umboðssvikakafla ákæru var vísað frá dómi með úrskurði, upp kveðnum 9. maí sl. Ný ákæra var gefin út 15. júlí sl. á hendur ákærða og ákært „fyrir umboðssvik með því að hafa í starfi sínu sem framkvæmdastjóri Skelfangs hf., kt. 691294-2509, Vesturgötu 119, Akranesi, á tímabilinu frá 28. desember 1994 til 12. september 1995 misnotað aðstöðu sína og haft af Skelfangi hf. eftirgreindar fjárhæðir, svo að fyrirtæki ákærða, Krókskel hf., og ákærði

sjálfur högnuðust að sama skapi, með því að færa fjárhæðirnar, alls 4.649.105 kr., af fjármunum Skelfangs hf., annars vegar inn á viðskiptareikning Krókskeljar hf. hjá Skelfangi hf., 2.251.613 kr. (undir tölulíð 1 hér á eftir), og hins vegar inn á persónulegan viðskiptareikning ákærða hjá Skelfangi hf., 2.397.492 kr. (undir tölulíð 2):

1. Greidd víxilskuld Krókskeljar hf. samkvæmt víxli, að fjárhæð 490.000 kr., út gefnum 20. desember 1994 af Kristínu Þórisdóttur og samþykktum til greiðslu 25. janúar 1995 af ákærða f. h. Krókskeljar hf., með dráttarvöxtum og kostnaði, 491.776 kr.

Greidd víxilskuld Krókskeljar hf. samkvæmt víxli með útgáfudegi 30. desember 1994 og samþykktum til greiðslu 20. febrúar 1995 af ákærða f. h. Krókskeljar hf., 694.000 kr.

Greidd skuld Krókskeljar hf. vegna lífeyrissjóðsgjalda og félagsgjalda starfsmanna þess, alls 173.387 kr.

Mismunur þeirra fjárhæða, sem eignfærðar voru og skuldfærðar á viðskiptareikning Krókskeljar hf. hjá Skelfangi hf., 892.450 kr.

2. Greidd víxilskuld ákærða samkvæmt víxli, út gefnum 12. desember 1994 af Vinnuheimilinu að Reykjalundi og samþykktum til greiðslu 12. febrúar 1995 af ákærða, 612.917 kr.

Greidd víxilskuld ákærða samkvæmt víxli, að fjárhæð 500.000 kr., út gefnum af Einari S. Einarssyni og samþykktum til greiðslu 11. febrúar 1995 af ákærða, með dráttarvöxtum og kostnaði, 500.966 kr.

Greiddur reikningur vegna heimilissíma ákærða, 89.141 kr.

Mismunur þeirra fjárhæða, sem eignfærðar voru og skuldfærðar á viðskiptareikning ákærða hjá Skelfangi hf., 1.194.468 kr.

Telst þetta varða við 249. gr. almennra hegningarlaga nr. 19/1940.

Þess er krafist, að ákærði verði dæmdur til refsingar.

Stefán Pálsson hrl. krefst f. h. Skelfangs hf. skaðabóta úr hendi ákærða, 7.999.566 kr., með dráttarvöxtum samkvæmt III. kafla vaxtalaga frá 29/6 1995 til greiðsludags.“

Undir rekstri málsins féll ákæruvaldið frá sakarefni, er lýtur að 500.000 króna víxli, út gefnum af Einari S. Einarssyni og samþykktum til greiðslu 11. febrúar 1995 af ákærða, með dráttarvöxtum og kostnaði, 500.966 kr. Einnig var fallið frá sakarefni, að því er lýtur að reikningi að fjárhæð 89.141 kr., vegna heimilissíma.

Þessum ákæruvaldið er lýst í 2. tölulíð ákæru, sem dags. er 15. júlí sl.

Verjandi ákærða krefst þess aðallega, að ákærði verði sýknaður af öllum kröfum ákæruvalds, til vara, að refsing verði felld niður. Önnur varakrafa er, að lágmarksrefsing verði dæmd og hún skilorðsbundin, og til þrautavara er krafist vægustu refsingar, sem lög leyfa.

Þess er aðallega krafist, að skaðabótakröfu verði vísað frá dómi, en til vara er krafist sýknu og til þrautavara lækkunar. Loks er krafist málsvarnarlauna að mati dómsins, hver svo sem niðurstaða málsins verður.

Upphaf máls þessa er kæra Skelfangs hf., dags. 19. september 1995, til Rannsóknarlögreglu ríkisins á hendur ákærða. Í kærinni segir, að kæruefnið sé ætlað misferli ákærða á fjármunum og eignum Skelfangs hf., og er háttsemi ákærða talin geta varðað við 247., 248. og 249. gr. almennra hegningarlaga. Til að gera nánari grein fyrir kæruefni og þeim hlutafélögum, sem koma við sögu, og fleira þykir rétt að taka meginefni kæru hér upp, en í henni segir m. a.: „Stjórn Skelfangs hf. vill með bréfi þessu kæra Kristján I. Daðason, fyrrverandi framkvæmdastjóra félagsins, og beiðast opinberrar rannsóknar á misferli hans með fé og fjármuni fyrirtækisins. Mun hér á eftir rakin forsaga málsins og gerð nánari grein fyrir tilefni kærunnar.

Kærði hefur um nokkurt skeið unnið að því að kanna möguleika á og undirbúa veiði, ræktun og vinnslu á kræklingi til útflutnings. Lét hann á árunum 1993 og 1994 gera ýmsar hagkvæmnisathuganir og rannsóknir í því sambandi. Gerði hann þetta í eigin nafni, en 11. 11. '94 stóð hann ásamt öðrum að stofnun hlutafélagsins Krókskeljar, kt. 511194-2889, Hafnarstræti 9, Reykjavík. Hefur hann verið framkvæmdastjóri og prókúruhafi þess félags. Skráð hlutafé er 400.000 kr. Hinn 28. 12. '94 var stofnað hlutafélagið Skelfang hf., kt. 691294-2509, Vesturgötu 119, Akranesi. Stofnendur voru Krókskel hf., er lagði fram 2.000.000 kr. með víxlum (ennþá ógreiddir), og Einar S. Einarsson, kt. 060638-2099, Fýlshólum 1, Reykjavík, er lagði fram 1.000.000 kr. með peningum. Var hlutafé samtals 3.000.000 kr. Var Kristján I. Daðason ráðinn framkvæmdastjóri með prókúru. Stjórn félagsins var skipuð honum sem formanni og Einari S. Einarssyni, en Kristínu Þórisdóttur (eiginkonu Kristjáns) til vara. Aðaltilgangur félagsins er veiði, ræktun og vinnsla kræklinga og annars skelfisks til sölu og útflutnings.

Frá stofnun hlutafélagsins Skelfangs hf. var unnið að undirbúningi kræklingavinnslu og m. a. í því sambandi fest kaup á fasteign að Vesturgötu 119, Akranesi, og hafnar breytingar á því húsi. Þá ákvað stjórn félagsins að auka hlutaféð og selja nýju hlutabréfin á fimmföldu nafnverði. Fyrirtækið Markaðssókn, Síðumúla 4, Reykjavík, tók að sér hlutafjársofnun. Í maí sl. hafði safnast hlutafé og hlutafjárloforð frá átta aðilum fyrir samtals að nafnverði 1.920.000 kr., en samtals á söluverði 9.600.000 kr. Á hluthafafundi 20. maí 1995 var fjölgað í stjórn félagsins úr tveimur í fimm og kosin ný stjórn.

Skömmu eftir fyrrnefndan hluthafafund urðu stjórnarmenn þess varir, að ekki væri allt með felldu um meðferð framkvæmdastjóra, Kristjáns, á fjárreiðum félagsins, og kröfðust skýringa. Í þessu sambandi voru löggiltir

endurskoðendur félagsins, þ. e. Endurskoðunarmiðstöðin Coopers & Lybrand, beðnir að setja upp bráðabirgðareikning yfir stöðu félagsins. Endurskoðendur skiluðu þessum reikningi ásamt athugasemdum, dags. 29. júní sl. Var bráðabirgðareikningur þessi tekinn fyrir á stjórnarfund 29. ágúst sl., og varð mikil umræða um þá fjármála- og bókhaldsóreiðu, er við blasti. Ljóst var, að Kristján I. Daðason framkvæmdastjóri hafði farið á bak við stjórn félagsins og farið langt út fyrir umboð sitt með því að greiða sjálfum sér út stórfé og eins Krókskel hf. í heimildarleysi. Þá hafði hann samþykkt víxla fyrir skuldum sjálfis sín og Krókskeljar hf., en allsendis var óvíst um umfang þessara gerða hans. Ákveðið var að fela endurskoðanda að útbúa nýtt fjárhagsyfirlit. Á sama stjórnarfund 29. ágúst sl. var ákveðið að svipta framkvæmdastjórnann prókúrumboði fyrir félagið þegar í stað.

Stjórn félagsins hefur nú komist að því, að Kristján Ingi Daðason var tekinn til gjaldþrotaskipta með úrskurði Héraðsdóms Reykjavíkur 13. 5. '94, en skiptum lauk 19. 12. '94. Engar eignir komu fram við skiptin, og greiddist því ekkert upp í lýstar kröfur, samtals að fjárhæð 12.495.696 kr.

Endurskoðendur reyndu eftir fremsta megni að útbúa ýtarlegra yfirlit um fjárhagsstöðu félagsins og skiluðu því ásamt bréfi, dags. 12. sept. sl. Þar kemur fram, að framkvæmdastjórinn var mjög ósamvinnuþýður og lét ekki af hendi nauðsynlega reikninga og gögn, svo að endurskoðendur gátu ekki unnið verk sitt eins og til var ætlast. Staðan var rædd á stjórnarfund 12. sept. 1995 og þá ákveðið í ljósi aðstæðna að segja Kristjáni I. Daðasyni tafarlaust upp starfi framkvæmdastjóra jafnframt því að kæra hann fyrir ætlaðan fjárdrátt og sviksemi í starfi.

Hjálagt fylgir afrit af fundargerðum stjórnar, bréfum og uppgjörum endurskoðenda og öðrum gögnum, og vísast til þess um frekari málavexti. Stjórn Skelfangs hf. hefur falið Stefáni Pálssyni hrl., Ármúla 26, Reykjavík, að aðstoða við framgang kæru og umbeðnar rannsóknir, og mun hann gefa frekari upplýsingar, ef þurfa þykir.“

Samkvæmt tilkynningu til Hluta félagskrár, sem dags. er 28. desember 1994, voru stofnendur Skelfangs hf. Krókskel hf. og Einar S. Einarsson. Stjórn Skelfangs þá skipuðu ákærði, sem var formaður, og Einar S. Einarsson, en Kristín Þórisdóttir til vara. Svo sem fram kemur í kærinni hér að ofan, var fjölgað í stjórn Skelfangs á hluthafafundi 20. maí 1995 úr tveimur mönnum í fimm. Stjórnarformaður hinnar nýju stjórnar var kosinn Ívar Pálsson og ákærði varaformaður og Einar S. Einarsson kosinn ritari. Auk þessara manna voru Halldór Sigurðsson og Guðmundur T. Sigurðsson kosnir í stjórn. Einar S. Einarsson var fyrsti varamaður, Einar Guðbjörnsson annar varamaður og Ólafur G. Rögnvaldsson þriðji varamaður. Ívar

Pálsson sendi Hlutfélagaskrá síðan bréf þess efnis, að hann væri hvorki stjórnarformaður né stjórnarmaður í Skelfangi, ákærði hefði ranglega tilkynnt það til Hlutfélagaskrár.

Verður nú rakinn framburður ákærða og vitna fyrir dómi.

Ákæra, dags. 15. júlí 1997. Umboðssvik.

1. Ákærði neitar sök. Hann hefur lýst því fyrir dóminum, að lýsing ákæru um starf sitt, dagsetningar og fjárhæðir séu réttar, en neitar, að um brot hafi verið að ræða af sinni hálfu.

Ákærði greindi frá því, að fyrirtæki sitt, Krókskel hf., og ákærði sjálfur hefðu unnið undirbúningsvinnu að vinnslu kræklinga úr Hvalfirði. Þeir reikningar, sem lýst er í þessum tölulið ákæru, séu allir vegna þeirrar vinnu. Hlutfélagið Skelfang hafi verið stofnað í desember 1994 og átt að annast veiði og vinnslu kræklinga, sem ákærði og fyrirtæki hans, Krókskel hf., hafi lagt út í ýmiss konar kostnað vegna, svo sem vegna rannsókna og fleira. Ákærði hafi gert um það munnlegt samkomulag við Einar S. Einarsson, að allur undirbúningskostnaður, sem fyrirtæki ákærða og ákærði sjálfur lögðu út fyrir, yrði greiddur af Skelfangi hf., og ákærði hafi því haft heimild til að gera þær ráðstafanir, sem hér er ákært út af. Hann lýsti því, að þeir Einar S. Einarsson hefðu oft rætt undirbúningsvinnu, er ákærði og fyrirtæki hans höfðu látið framkvæma. Þeir Einar S. hafi byrjað að ræða möguleikana á vinnslu kræklinga, löngu áður en Skelfang hf. var stofnað, og m. a. þess vegna hafi framkvæmdirnar ekki farið fram í nafni þess. Eftir stofnun Skelfangs hafi allan tímann verið ljóst, að félagið myndi greiða reikninga vegna undirbúnings- og þróunarvinnu á vegum ákærða og Krókskeljar hf., og reikningarnir samkvæmt þessum ákærulið hafi verið þess konar reikningar. Ákærði kvaðst ekki hafa áttað sig á því, fyrr en fjölgað var í stjórn Skelfangs, að ekki hefði verið bókað um þetta samkomulag þeirra Einar S. Einarssonar á stjórnarfundum Skelfangs hf. Dregist hafi að gera formlegan samning um þetta efni, heldur einungis verið til munnlegur samningur, svo sem rakið var. Einu skriflegu gögnin um, að þetta hefði verið rætt milli þeirra Einar S. Einarssonar, sé fundargerð frá stjórnarfundum í Skelfangi hf., sem haldinn var 13. mars 1995. Í þeirri fundargerð segir m. a., að fyrir liggi að taka til umfjöllunar kaup á undirbúnings- og rannsóknarkostnaði, sem hafi lagt grunn að stofnun félagsins og renni stóðum undir rekstur þess áfram. Þá var bókað í fundargerðinni, að talið hefði verið eðlilegt, að afgreiðsla þess máls biði, þar til stjórn félagsins hefði verið stækkuð.

Ákærði kvað víxilskuld, að fjárhæð 491.776 kr., hafa verið greiðslu vegna rannsókna og undirbúningsframkvæmda, sem Skelfangi bar að greiða.

Ákærði kvað samkomulagið við Einar S. Einarsson um það, að Skelfang greiddi þóknunar- og undirbúningskostnað, hafa tekið til þessarar greiðslu.

Víxilskuldina, að fjárhæð 694.000 kr., kvað ákærði hafa verið greiðslu tengda kaupum Skelfangs hf. á fasteigninni að Vesturgötu 119 á Akranesi, en skilyrði Landsbankans fyrir kaupunum hefðu verið þau, að víxilskuldin yrði greidd, og Einar S. Einarsson hefði veitt samþykki sitt til þessarar ráðstöfunar.

Lífeyris- og félagsgjöld, að fjárhæð 173.387 kr., hafi verið vegna vinnu, sem starfsmenn hjá Krókskel hf. hafi unnið fyrir Skelfang hf., og greiðsla þessara reikninga hafi fallið undir framangreint samkomulag ákærða og Einar S. Einarssonar.

Um mismun þeirra fjárhæða, sem eignfærðar voru og skuldfærðar á viðskiptareikning Krókskeljar hf. hjá Skelfangi hf., að fjárhæð 892.450 kr., kvað ákærði hér um að ræða greiðslu reikninga, sem í raun hefðu verið vegna Skelfangs, þótt viðskiptin hefðu verið skráð á Krókskel, en greiðslur þessara reikninga kvað ákærði falla undir samkomulag, sem þeir Einar S. Einarsson gerðu og lýst hefur verið.

2. Svo sem áður er rakið, hefur ákærvaldið fallið frá liðnum 500.000 króna víxli og heimilissíma, að fjárhæð 89.141 kr.

Ákærði kvað samkomulagið milli sín og Einar S. Einarssonar einnig eiga við ráðstafanir, sem hér er ákært út af, og má vísa til þess, er að ofan sagði um samkomulagið. Víxilskuldina, að fjárhæð 612.917 kr., kvað ákærði vegna kaupa á efni, sem notað var í sjölögn (til að fá sjó inn í húsið) að fasteigninni Vesturgötu 119 á Akranesi í eigu Landsbankans, en lögnin hefði verið í þágu Skelfangs hf., sem keypti fasteignina af Landsbankanum 20. febrúar 1995.

Ákærði greindi frá því, að mismunur fjárhæða, sem eignfærðar voru og skuldfærðar á viðskiptareikning ákærða hjá Skelfangi hf., að fjárhæð 1.194.468 kr., væru allt fjárútlát í þágu Skelfangs hf. Ákærði kvaðst ekki átta sig á því, hvaða reikningar væru til grundvallar þessari tölu, nema vera kynni, að þeir fylgdu þeim lið, sem ákærði kallaði „ruslakistu“.

Ákæra, dags. 25. mars 1997. Fjárdráttur.

Ákærði neitar sök. Hann kvað þær 450.000 krónur, sem hér er ákært út af, vera hlutafé frá Sævörum hf., og hefði féð verið notað til að greiða laun hjá Krókskel hf. vegna vinnu, sem unnin hefði verið í þágu Skelfangs hf. og félaginu því borið að greiða. Ákærði kvaðst hafa greitt vinnulaun að hluta af persónulegum reikningi sínum, og 450.000 krónurnar, sem ákært er út af, hefðu farið inn á reikning ákærða til að bæta honum þá fjárhæð. Hið sama kvað ákærði eiga við um hlutafé frá Íspólum hf., að fjárhæð 1.355.461 kr., en

Þessi fjárhæð hefði runnið til rekstrar og kostnaðar, sem Skelfangi hf. hefði borið að greiða. Greiðslu, að fjárhæð 1.545.000 kr., sem ákærði færði af reikningi Skelfangs hf. og inn á einkareikning sinn 23. maí 1995, kvað ákærði hafa verið til að standa straum af greiðslu útgjalda, sem öll hafi verið í þágu Skelfangs hf. og félaginu hafi því borið að greiða.

Vitnið Einar Sigurður Einarsson framkvæmdastjóri kom fyrir dóminn. Hann lýsti því, er ákærði greindi honum frá áhuga sínum á vinnslu kræklinga úr Hvalfirði. Áhugi sinn hefði vaknað á þessu og orðið úr, að fyrirtækið Skelfang var stofnað af þeim ákærða. Ákærði hefði unnið að málinu sjálfur og látið gera viðamiklar vísindaathuganir, er tengdust þessu. Einar kvað sér hafa verið ljóst, að ákærði hefði verið búinn að leggja út í mikinn kostnað vegna þessa, en ekki legið fyrir, hver sá kostnaður var. Rannsóknir ákærða og undirbúningsvinna hefðu rennt stóðum undir stofnun Skelfangs. Einar kvað hafa verið rätt, að þetta framlag ákærða yrði keypt, enda eðlilegt að líta svo á. Einar kvaðst alltaf hafa lagt á það áherslu, að semja yrði um þessa hluti og að þá þyrfti að bera undir stjórn fyrirtækisins, en þetta hefði verið eitt af því, sem gera hefði átt í upphafi. Ákærði hefði verið beðinn að gera yfirlit um þennan kostnað. Þetta yfirlit hefði ákærði aldrei lagt fram, og kvaðst Einar ekki vita hvers vegna, þar sem rannsóknirnar og vinna ákærða hefðu verið grundvöllurinn, sem Skelfang byggði á. Einar kvað augljóst, að Skelfang yrði að kaupa þessar grundvallarrannsóknir af ákærða og taka á sig kostnað vegna þeirra, en það hefði ekki verið gert, þar sem reikningar vegna þeirra hefðu ekki verið lagðir fyrir stjórn fyrirtækisins. Einar kvað hafa verið bókað á stjórnarfundum hjá Skelfangi 13. mars 1995, að allur kostnaður, sem ákærði og Krókskel höfðu lagt út, væri Skelfangi óviðkomandi á því stigi máls og yrði að bíða. Hann kvað hafa komið sér og öðrum í opna skjöldu, er upplýst var um greiðslur Krókskeljar og ákærða sjálfs. Hann kvað þær fjárráðstafanir, sem lýst er í ákæru, hafa verið gerðar án sinnar vitundar og ekki snerta Skelfang hf. utan þeir tveir liðir, sem fallið hefur verið frá í ákærunni frá 15. júlí 1997. Einar lýsti aðdraganda hlutafjárauðningar í Skelfangi hf. í ársbyrjun 1995 og því, að allar ráðagerðir varðandi fyrirtækið hefðu verið á algjöru frumstigi. Fjármögnunin hefði brugðist, og hefði það leitt ákærða og fyrirtækið í ógöngur.

Vitnið Einar Guðbjörnsson framkvæmdastjóri kom fyrir dóminn. Hann kvaðst telja, að ákærði hefði leynt skuldum Krókskeljar hf. og þær skuldir verið Skelfangi óviðkomandi. Hann kannaðist ekki við samkomulag þess efnis, að Skelfang hf. ætti að taka að sér greiðslur skulda Krókskeljar hf. eða ákærða persónulega, er stöfuðu af undirbúningsvinnu eða þróunarstarfi ákærða og Krókskeljar. Aldrei hefði verið gengið frá samkomulagi þessa

efnis, en erfiðlega hefði gengið að fá ákærða til að greina frá skuldastöðu Krókskeljar. Einar kvaðst hafa keypt hlut í Skelfangi hf. á fimmföldu nafnverði, vegna þess að talið var, að ákærði og Krókskel hf. hefðu verið búin að leggja út fyrir miklum kostnaði vegna undirbúnings og þróunarvinnu, og þess vegna hefði gengið í Skelfangi verið svo hátt og Einar talið, að þróunarvinnan væri greidd og rannsóknirnar þar með eign Skelfangs. Hann hefði því ekki gert ráð fyrir því, að sú vinna, sem ákærði og Krókskel unnu, yrði greidd með því hlutafé, sem hann lagði til.

Vitnið Ívar Pálsson framkvæmdastjóri kom fyrir dóminn og greindi frá því, að hann hefði á sínum tíma gerst hluthafi í Skelfangi hf. og greitt eina og hálfa milljón króna í hlutafé. Hann kvað það aldrei hafa komið fram, að Skelfang ætti eftir að greiða skuldir frá einhverju fyrirtæki upp á sjö milljónir. Aldrei hefði hvarflað að sér að greiða hlutafé, sem nota ætti til að greiða gamlar skuldir. Ívar kvaðst hins vegar hafa keypt hlut í félaginu á forsendum þeirra gagna, sem ákærði sýndi honum, og hefði hann ekki kannað grundvöll fyrirtækisins sem skyldi. Hann kvaðst hafa talið, að fimmföldun nafnverðs hlutabréfa í Skelfangi hefði getað talist eðlileg, enda með því í raun verið að taka tillit til framlags ákærða til fyrirtækisins. Ívar kvað sér ekki kunnugt um neitt samkomulag við ákærða þess efnis, að honum væru heimilar þær ráðstafanir, sem ákært er út af. Hann kvað það ekki hafa komið til greina, að Skelfang greiddi þessar kröfur, og kvaðst hann hafa spurt Einar S. Einarsson að því á stjórnarfundum Skelfangs 16. júní 1995, hvort hann hefði samþykkt greiðslur þessara krafna á þeim tíma, er ákærði og Einar S. Einarsson voru tveir í stjórn Skelfangs. Einar hefði sagt sér, að svo væri ekki. Þá kvaðst Ívar hafa talið, að engin breyting hefði orðið að þessu leyti frá bókun, sem gerð var á stjórnarfundum í Skelfangi 13. mars 1995, en þessi bókun er rakin að framan. Ívar kvaðst hafa talið sig stjórnarformann Skelfangs eftir 20. maí 1995 og ákærða aldrei verið gefin heimild til þeirra ráðstafana með fjármuni Skelfangs, sem í ákæru greinir.

Vitnið Reynir Vignir, löggiltur endurskoðandi, kom fyrir dóminn og lýsti vinnu sinni tengdri Skelfangi hf. og samskiptum félagsins og ákærða. Hann kvaðst hafa verið endurskoðandi Skelfangs frá stofnun. Bókhaldsskrifstofa á Akranesi hefði annast færslu bókhalds og bókarí félagsins haft símasamband við sig og fengið leiðbeiningar um færslu bókhaldsins. Fljótlega hefðu komið í ljós skjöl, sem ekki hefðu borið það með sér, að tengdust Skelfangi beint. Þá hefði verið ákveðið að halda þessum reikningum til haga, annars vegar á viðskiptamannareikningi merktum ákærða og hins vegar á reikningi merktum Krókskel. Reynir kvaðst síðan ekki hafa heyrt meira af málefnum fyrirtækisins, fyrr en hann hefði verið beðinn að skoða bókhald félagsins.

Sú skoðun hefði leitt í ljós, að greiðslur á viðskiptamannareikningum ákærða og Krókskeljar voru orðnar tæpar átta milljónir króna, þ. e. greiðslur, sem annaðhvort höfðu gengið til ákærða eða Krókskeljar. Reynir kvaðst hafa gert ráð fyrir því, að samningur yrði gerður annars vegar milli ákærða og Skelfangs og hins vegar milli Skelfangs og Krókskeljar, þar sem einhverju af þessum greiðslum yrði jafnað. Reynir greindi frá því, að í samræðum sínum við ákærða, er hann var að kynna hugmyndir sínar, hefði komið skýrt fram, að ákærði hefði haft hug á því að fá eitthvað greitt fyrir þá vinnu og þann mikla kostnað, sem hann hafði lagt í vegna undirbúningsframkvæmda, er lutu að vinnslu kræklingins. Reynir kvaðst hafa lagt að ákærða í upphafi að gera samning um kostnað vegna undirbúningsrannsókna, enda ljóst að mati Reynis, að ákærði gat ekki verið borgunarmaður þess kostnaðar, sem búið var að leggja í, er allur hefði verið ógreiddur. Reynir kvað ákærða eða Krókskel ekki hafa lagt fram reikninga, sem sýndu kröfur á hendur Skelfangi. Ákærði hefði unnið fyrir Skelfang allt árið 1995, en engir reikningar borist frá honum, hvorki vegna launa né þjónustu. Slíkir reikningar hefðu að mati Reynis hugsanlega getað skýrt muninn, að minnsta kosti að hluta, á fjárhæðum, sem eignfærðar voru og skuldfærðar á viðskiptareikningum ákærða og Krókskeljar hjá Skelfangi. Reynir kvaðst af þessum sökum og vegna hinna nánú tengsla milli ákærða og Krókskeljar og Skelfangs hafa lagt á það ríka áherslu, að samningar yrðu gerðir milli þessa aðila strax, en svo virðist sem það hefði ekki verið gert.

Vitnið Hjalti Steinþórsson hæstaréttarlögmaður kom fyrir dóminn og lýsti aðstoð sinni við ákærða, er hann vann að undirbúningi skelfisksvinnslunnar. Hjalti kvað Krókskel hafa verið stofnaða sem undirbúningsfélag, en ætlunin verið að stofna hlutafélag um væntanlegan rekstur, og hefði Skelfang verið stofnað í því skyni. Hjalti kvaðst hafa ráðið ákærða, að hann yrði að áskilja sér greiðslu vegna fjárútláta sinna og vegna ógreiddra fjárfrafna vegna undirbúningskostnaðarins. Hjalti kvaðst telja, að enginn ágreiningur hefði verið um það á milli stofnenda Skelfangs, þeirra ákærða og Einars S. Einarssonar, að Skelfang greiddi fyrir þau verðmæti, sem félagið myndi hagnýta sér í rekstrinum. Hjalti lýsti því, að ákærði og Einar S. Einarsson hefðu verið stofnendur og eigendur Skelfangs og Einar tekið þátt í kaupum fasteignar á Akranesi af Landsbankanum, en ákærði hefði haft það húsnaði að láni til undirbúnings fyrirhugaðri vinnslu. Hjalti kvaðst því telja Einar S. Einarsson hafa verið vel kunnugan málefnum fyrirtækisins á þessum tíma. Er hlutafélag aukið í Skelfangi hf., hefði legið fyrir áætlun, sem Ólafur Sveinsson rekstrarverkfræðingur vann. Einnig hefði verið stuðst við þessa áætlun, er leitað var eftir aðilum til að fjármagna fyrirætlanir Skel-

fangs. Hjalti kvaðst síðar hafa séð, að inn í áætlunina hefði vantað lið vegna rannsóknar- og undirbúningskostnaðar. Hann hefði talið þetta galla og þessi liður síðar verið tekinn upp í áætlunina.

Vitnið Ólafur Sveinsson verkfræðingur kom fyrir dóminn og lýsti hagkvæmnisáætlun, er hann gerði fyrir Skelfang hf. Ólafur kvað ákærða hafa sagt, að rannsóknarkostnað ætti Skelfang að greiða.

Hagkvæmnisáætlun, er Ólafur gerði, var ekki lögð fram í málinu.

Vitnið Halldór Sigurðsson verktaki kom fyrir dóminn. Hann var einn stjórnarmanna, er undirrituðu kæru á hendur ákærða, sem lýst var að fram- an. Halldór taldi ákærða ekki hafa haft heimild til þeirra ráðstafana fjármuna Skelfangs, er ákært er út af. Hann kvaðst hafa talið, að tekið hefði verið tillit til útlagðs kostnaðar ákærða og Krókskeljar við ákvörðun hlutafjár.

Niðurstöður.

Ákæra, dagsett 15. júlí 1997. Umboðssvik.

Ákærða er gefið að sök að hafa gerst brotlegur í starfi sínu sem framkvæmdastjóri Skelfangs hf. á tímabilinu frá 28. desember 1994 til 12. september 1995. Skelfang hf. var stofnað 28. desember 1994, og voru stofnendur Krókskel hf., en ákærði kom ávallt fram fyrir hönd þess félags, og Einar S. Einarsson. Ákærði var í upphafi stjórnarformaður og framkvæmdastjóri með prókúru. Á stofnfundinum var gerð samþykkt fyrir Skelfang hf. Er 19. gr. samþykktarinnar svohljóðandi: „Framkvæmdastjóri félagsins annast daglegan rekstur þess í samræmi við stefnu og fyrirmæli félagsstjórnar. Ráðstafanir, sem eru óvenjulegar eða mikils háttar, getur framkvæmdastjóri aðeins gert með samþykki stjórnarinnar. Þoli slíkar ráðstafanir ekki bið, er honum þó heimilt að grípa til þeirra, enda tilkynni hann stjórninni það án tafar.“

Ákærði hefur greint frá samkomulagi milli stofnenda Skelfangs hf., þ. e. ákærða sjálfs og Einars S. Einarssonar, þess efnis, að Skelfang hf. keypti eða greiddi fyrir undirbúnings- og þróunarvinnu, sem ákærði og/eða fyrirtæki hans, Krókskel, höfðu lagt út í, en þessar rannsóknir og forvinna voru sá grunnur, sem Skelfang hf. byggði á samkvæmt því, sem rakið hefur verið og vitni hafa borið.

Vitnið Einar S. Einarsson greindi frá því fyrir dómnum, að þeir ákærðu hefðu rætt möguleika á skelfisksvinnslu, nokkru áður en Skelfang hf. var stofnað, og að sér hefði verið ljóst, að ákærði og Krókskel höfðu lagt í mikinn kostnað vegna undirbúningsvinnu ýmiss konar og það verið sá grunnur, sem Skelfang byggði á. Einar kvað augljóst, að þessar rannsóknir yrði

Skelfang að kaupa af ákærða og Krókskel, en ekki hefði verið gengið formlega frá samkomulagi um þetta.

Á stjórnarfund í Skelfangi hf., sem haldinn var 13. mars 1995, segir m. a.: „Rætt var um almenna stöðu mála og farið yfir endurgerðar rekstraráætlanir kræklingavinnslu í Hvalfirði, sem Ólafur Sveinsson hagverkfræðingur hafði unnið. Tekið hefur verið saman yfirlit um stofnun félagsins, undirbúning, hagkvæmnisathuganir og rannsóknir, sem fram höfðu farið á undanförunum tveimur árum, sem og um tilgang félagsins, helstu markmið og framtíðarhorfur, sem áformað er að gefa út í eins konar „Hvítbók“ til að kynna fyrir lánastofnunum og hugsanlegum fjárfestum.“

Síðan segir í fundargerðinni: „Fyrir liggur að taka til umfjöllunar kaup á áðurnefndum undirbúnings- og rannsóknarkostnaði, sem lögðu grunn að stofnun félagsins og hleypta stoðum undir rekstur þess í framtíðinni. Talið er eðlilegt, að afgreiðsla þess máls bíði, þar til stjórnin hefur verið stækkuð.“

Ekki er að finna í gögnum málsins neitt um það, hvernig fara skyldi með undirbúnings- og rannsóknarkostnað, er ákærði hafði greitt sem framkvæmdastjóri og stjórnarformaður Skelfangs hf. fyrir þennan stjórnarfund. Í því sambandi telur dómurinn, að leggja beri framburð ákærða til grundvallar, enda fær hann að miklu leyti stoð í vitnisburði Einars S. Einarssonar, sem kvað augljóst, að Skelfang yrði að kaupa þessar grundvallarrannsóknir. Þá verður ekki betur séð en mikið af þeim ráðstöfunum, sem ákærði gerði og ákært er út af í umboðssvikakaflanum, hafi fallið undir verksvið ákærða samkvæmt 19. gr. samþykktar fyrir Skelfang hf., en á það ber að líta, að ákærði var bæði framkvæmdastjóri og stjórnarformaður. Þá ber og að líta til þess, að ávallt virðist hafa verið gert ráð fyrir því, að Skelfang hf. keypti og greiddi fyrir svokallaða undirbúnings- og rannsóknarvinnu ákærða og/eða Krókskeljar hf. Dómurinn telur því að mestu leyti ósannað, að ákærði hafi misnotað aðstöðu sína, eins og lýst er í 249. gr. almennra hegningarlaga og rakið verður um einstaka kafla þessarar ákæru.

Eftir stjórnarfundinn 13. mars 1995 var ákærða ljóst, að ákvarðanir um þann kostnað, sem hér um ræðir, yrðu að bíða ákvörðunar nýrrar stjórnar Skelfangs.

Verður nú vikið að einstökum ákæruliðum.

1.

Víxilskuldin, að fjárhæð 491.776 kr., hefur ákærði borið, að hafi verið greiðsla vegna undirbúnings- og þróunarvinnu, sem Skelfangi hafi borið að kaupa, og hafi þeir Einar S. Einarsson löngum rætt það. Einar S. Einarsson hefur borið fyrir dóminum, að augljóst hafi verið, að Skelfangi hf. hafi borið að kaupa grundvallarrannsóknir, sem ákærði og/eða Krókskel hafði lát-

ið gera. Einu skriflegu gögnin um það, að rætt hafi verið á stjórnarfundum hjá Skelfangi um greiðslur þessa undirbúnings- og þróunarkostnaðar, er fundargerð frá 13. mars 1995, sem rakin var að framan. Víxillinn, sem hér um ræðir, er ábektur af Djúpmýnd hf., og ber að taka mið af framburði ákærða um það, að hér sé um að ræða greiðslu verks, sem var hluti af undirbúnings- og þróunarkostnaði, er hann taldi Skelfangi bera að greiða, og ákærði hefði því greitt víxilinn af fjármunum Skelfangs hf. í góðri trú um heimild sína til þess. Ber samkvæmt þessu að sýkna ákærða af þessum þætti ákæru.

Um víxilskuld, að fjárhæð 694.000 kr., hefur ákærði borið, að hún tengdist kaupum Skelfangs á fasteigninni að Vesturgötu 119 á Akranesi, og krafa Landsbankans hefði verið sú, að víxilskuldin yrði greidd, svo að af kaupunum gæti orðið. Ákærði kvaðst hafa fengið samþykki Einars S. Einarssonar til þess að greiða þessa skuld. Skelfang hf. keypti síðan fasteignina samkvæmt kaupsamningi, sem dagsettur er sama dag og víxilskuldin féll í gjalddaga, 20. febrúar 1995, og rituðu ákærði og Einar S. Einarsson undir kaupsamninginn fyrir hönd Skelfangs.

Dómurinn telur, að leggja verði framburð ákærða til grundvallar um það, að þeir Einar S. Einarsson hafi í sameiningu tekið um það ákvörðun að greiða þennan víxil, eins og gert var, enda er gjalddagi víxilsins hinn sami og kaupsamningsins, sem ákærði og Einar S. Einarsson undirrituðu. Ákærði hafi því ekki gerst sekur um umboðssvik með þessari ráðstöfun, og ber samkvæmt þessu að sýkna ákærða af þeirri háttsemi, sem í þessum ákærulið greinir.

Ákærði hefur borið, að greiðsla lífeyrissjóðsgjalda og félagsgjalda, að fjárhæð 173.387 kr., hafi öll verið vegna vinnu, er starfsmenn Krókskeljar hf. inntu af hendi í þágu Skelfangs hf., og að samkomulag sitt og Einars S. Einarssonar hafi tekið til þess, að þessar greiðslur hafi ákærða verið heimilt að inna af hendi.

Dómurinn telur, að miða verði við framburð ákærða um þennan ákærulið og að hann hafi verið í góðri trú um það, að sér hafi verið heimilt að greiða þessa reikninga utan 14.950 kr., sem ákærði greiddi 29. mars 1995, en þá var ákærða ljóst, að honum var óheimilt að greiða reikninga vegna Krókskeljar, í ljósi fundargerðar, sem gerð var á stjórnarfundum hjá Skelfangi 13. mars 1995. Ákærði greiddi 14.950 kr. 29. mars 1995, og varðar sú háttsemi við 249. gr. almennra hegningarlaga, eins og í ákæru greinir. Refsing ákærða fyrir þetta brot eitt og sér hefði ekki farið fram úr sektum, og var brotið því fyrnt, er málið var þingfest 7. apríl sl., sbr. 1. tl. 1. mgr. 81. gr. almennra hegningarlaga, sbr. 5. gr. laga nr. 20/1981. Ákærði er því sýknaður af þessum ákærulið.

Ákæruliður, að fjárhæð 892.450 kr., er sagður mismunur þeirra fjárhæða, sem eignfærðar og skuldfærðar voru á viðskiptareikning Krókskeljar hf. hjá Skelfangi hf. Ákærði hefur greint svo frá, að hér hafi verið um að ræða greiðslu reikninga, sem hafi í raun verið vegna Skelfangs, og greiðsla þeirra falli undir samkomulag þeirra Einars S. Einarssonar.

Smkvæmt lista yfir árshreyfingar Krókskeljar hf. í bókhaldi Skelfangs hf. virðist mest af þeim millifærslum eða greiðslum, sem mynda þennan ákærulið, hafa farið fram fyrir stjórnarfundinn 13. mars 1995. Ekki verður ráðið af gögnum málsins, hvaða greiðslur eða millifærslur nákvæmlega mynda þennan ákærulið. Þess vegna er ekki lokað fyrir það skotið, að greiðslurnar, allar eða hluti þeirra, tengist Skelfangi á þann hátt, að ákærða hafi verið rétt að ráðstafa fjármuninum eins og gert var í hverju og einu tilviki fyrir sig.

Í bréfi Reynis Vignis, löggilts endurskoðanda, til stjórnar Skelfangs, sem dags. er 29. ágúst 1995, segir, að hann hafi rætt við ákærða um þessa liði og fleiri og ákærði greint frá því, að megnið af peningunum hafi farið til að greiða skuldir Krókskeljar og ákærða vegna undirbúningskostnaðar og rannsókna, en ákærði hefur fyrir dóminum haldið því fram, að svo hafi verið og að heimild sín til þessara ráðstafana sé reist á samkomulagi við Einar S. Einarsson.

Dómurinn telur samkvæmt því, sem nú hefur verið rakið, að ekki hafi verið sýnt fram á það af hálfu ákæruvaldsins gegn eindreginni neitun ákærða, að hann hafi með einstökum liðum, er mynda þennan ákærulið, gerst sekur um umboðssvik, og ber að sýkna ákærða af þessum kafla ákæru.

2.

Víxilskuld, að fjárhæð 612.917 kr., er til komin vegna greiðslu fyrir sjó-lögn, sem lögð var að Vesturgötu 119, Akranesi, en Skelfang keypti þá fasteign, svo sem rakið var, og ákærði og Einar S. Einarsson undirrituðu kaup-samninginn fyrir hönd Skelfangs. Ákærði kvaðst hafa gert þá ráðstöfun, sem hér er ákært út af, í góðri trú og vísaði í samkomulag þeirra Einars S. Einarssonar.

Dómurinn telur einsýnt, að lagning leiðslunnar hafi verið í þágu Skel-fangs, sem keypti fasteignina, og ákærði því réttilega talið, að félagið myndi greiða. Ákærði gat því ekki álitid annað en greiðsla þessa reiknings félli undir starf hans sem framkvæmdastjóra Skelfangs hf. Þessi niðurstaða þykir fá stöð í vitnisburði Einars S. Einarssonar. Ákærði er því sýknaður af þess-um ákærulið.

Ákæruliður, að fjárhæð 1.194.468 kr., er sagður mismunur þeirra fjár-hæða, sem eignfærðar voru og skuldfærðar á viðskiptamannareikning

ákærða hjá Skelfangi hf. Ákærði bar, að allt hefði þetta verið vegna fjárútláta í þágu Skelfangs, en ákærði kvaðst ekki átta sig á því, hvernig þessi fjárhæð væri sundurliðuð og hvaða reikningar lægju henni til grundvallar.

Dómurinn telur sömu athugasemdir og röksemdir eiga við þennan ákærulið og ákæruliðinn að fjárhæð 892.450 kr. í 1. tl. ákæru, utan hér er ákærði sjálfur viðskiptamaðurinn, en í fyrri ákærulið Krókskel hf.

Með vísan til ofanritaðs og þess, sem rakið hefur verið um þetta, þ. á m. röksemdir við síðasta liðinn í kafla 1 hér að framan, telur dómurinn, að sýkna beri ákærða af þessum ákærulið.

Ákæra, dagsett 25. mars 1997. Fjárdráttur.

Ákærði hefur borið, að þeir fjármunir, sem honum er gefið að sök að hafa dregið sér, hafi verið notaðir vegna Skelfangs beint eða óbeint. Allir þessir fjármunir voru eignfærðir á persónulegan viðskiptareikning ákærða eftir hluthafafundinn í Skelfangi 13. mars 1995, en eftir þann tíma var ákærða ljóst, að honum var óheimilt að greiða útgjöld vegna sjálfs sín eða Krókskeljar, sem stöfuðu af undirbúnings- og/eða þróunarkostnaði. Þær fjárhæðir, sem í ákæru greinir, voru eignfærðar á persónulegan viðskiptareikning ákærða, eins og ákært er út af, og hefur ákærði ekki fært sönnur á heimild til þessa.

Dómurinn telur því, að ákærði hafi gerst sekur um fjárdrátt, eins og í þessum ákærulið greinir, og varða brot hans við 1. mgr. 247. gr. almennra hegningarlaga.

Ákærði hefur frá árinu 1972 hlotið tíu refsídóma fyrir umferðar- og áfengislagabrot, fjársvik og tékkalagabrot. Síðast hlaut ákærði refsídóm í mars 1993, sekt fyrir brot gegn 73. gr. tékkalaga.

Refsing ákærða er ákvörðuð með hliðsjón af 77. gr. almennra hegningarlaga, og þykir hún hæfilega ákvörðuð fangelsi í sjö mánuði.

Skaðabótakrafa Stefáns Pálssonar hestaréttarlögmanns fyrir hönd Skelfangs hf. er í báðum ákæruskjölum, en um sömu skaðabótakröfu er að ræða, en skaðabótakröfunni hefur ekki verið andmælt á þeim forsendum.

Ákærði er dæmdur til að greiða skaðabætur vegna fjárdráttarins, samtals að fjárhæð 3.350.461 kr., og einnig vegna umboðssvikabrots, að fjárhæð 14.950 kr., en unnt er að leggja efnisdóm á skaðabótakröfuna, að því er umboðssvikin varðar, þótt sök ákærða fyrir það brot sé fyrnd. Ákærði er því dæmdur til að greiða Skelfangi hf. samtals 3.365.411 kr. auk vaxta, eins og í dómsorði greinir, en vaxtakröfu var ekki andmælt.

Ákærði greiði 125.000 kr. í saksóknarlaun, sem renni í ríkissjóð, en Jón H. Snorrason saksóknari flutti málið af hálfu ákæruvaldsins.

Ákærði greiði sakarkostnað að öðru leyti til helminga á móti helmingi, sem greiðist úr ríkissjóði, þ. m. t. tilgreindan hluta af 250.000 króna málsvarnarlaunum til Jóns Sigurgeirssonar héraðsdómslögmanns.

Dómsuppsaga hefur dregist nokkuð vegna embættisanna.

D ó m s o r ð:

Ákærði, Kristján Ingi Daðason, sæti fangelsi í 7 mánuði.

Ákærði greiði Skelfangi hf. 3.365.411 kr. auk dráttarvaxta samkvæmt III. kafla vaxtalaga frá 29. júní 1995 til greiðsludags.

Ákærði greiði 125.000 kr. í saksóknarlaun, sem renni í ríkissjóð.

Sakarkostnað að öðru leyti greiði ákærði til helminga á móti helmingi, sem greiðist úr ríkissjóði, þ. m. t. tilgreindan hluta af 250.000 króna málsvarnarlaunum til Jóns Sigurgeirssonar héraðsdómslögmanns.
